

**VELEUČIŠTE U ŠIBENIKU
UPRAVNI STUDIJ
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ**

**KAROLINA JOVIĆ
KOMPARATIVNI PRIKAZ ŽUPANIJA U HRVATSKOJ
S PITANJEM UKIDANJA ILI NE
ZAVRŠNI RAD**

Šibenik, 2016.

**VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU
UPRAVNI STUDIJ
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ**

**KOMPARATIVNI PRIKAZ ŽUPANIJA U HRVATSKOJ
S PITANJEM UKIDANJA ILI NE**

ZAVRŠNI RAD

**Kolegij: Lokalna samouprava
Mentor: Ivan Rančić, mag.iur., pred.
Student/ica: Karolina Jović
Matični broj studenta: 141271351**

Šibenik, 2016.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA
Veleučilište u Šibeniku
Upravni studij
Preddiplomski stručni studij upravni studij

Završni rad

KOMPARATIVNI PRIKAZ ŽUPANIJA U HRVATSKOJ S PITANJEM UKIDANJA ILI NE

KAROLINA JOVIĆ

Jana Masaryka 30, 47000 Karlovac, Hrvatska, karolina.jovic@gmail.com

Sažetak rada:

Komparativni prikaz Karlovačke i Šibensko-kninske županije na temelju svih dostupnih informacija dviju županija. Različitosti između županija vidljive su na prvi pogled samim time što je Karlovačka županija smještena u središnjoj Hrvatskoj, dok je Šibensko-kninska županija smještena u Sjevernoj Dalmaciji. Rad će sadržavati komparativni prikaz županija, te će proći kroz bitnu temu današnjice a to je ukidanje županija ili ne, te sve dobrobiti i loše strane postojanja županija te gradova i općina koje spadaju pod njih.

(36 stranica / 13 slika / 18 literaturnih navoda / jezik izvornika: hrvatski)

Rad je pohranjen u: Knjižnici Veleučilišta u Šibeniku

Ključne riječi: Karlovačka županija, Šibensko-kninska Županija, Hrvatska

Mentor: Ivan Rančić, mag.iur., pred.

Rad je prihvaćen za obranu:

BASIC DOCUMENTATION CARD
Polytechnic of Šibenik
Study of the Management Board
Professional Undergraduate Studies of Administration

Final paper

KOMPARATIVNI PRIKAZ ŽUPANIJA U HRVATSKOJ S PITANJEM UKIDANJA ILI NE

KAROLINA JOVIĆ

Jana Masaryka 30, 47000 Karlovac, Hrvatska, karolina.joviic@gmail.com

Abstract:

Comparative presentation of Karlovac and the Sibenik on the basis of all information available. Differences between the counties are visible at first glance, just by the Karlovac County is located in central Croatia, while Sibenik-Knin County is located in North Dalmatia. The work will include a comparative overview of counties, and I will go through an important topic today, and that is the abolition of the county or not, and all the benefits and disadvantages of the existence of counties, towns and municipalities that fall under them.

(36 pages / 13 figures / 18 references / original in Croatian language)

Paper deposited in: Library of Polytechnic in Šibenik

Keywords: Karlovac, Sibenik, Knin. Croatia, Europe

Supervisor: Ivan Rančić, mag.iur., Lect.

Paper accepted:

SADRŽAJ

1. UVOD	6
2. OSNOVNI PODATCI O ŽUPANIJAMA.....	7
2.1. Administrativna podjela i stanovništvo	9
2.2. Povezanost županija i njihova infrastruktura.....	10
2.3. Gospodarstvo županija	12
2.4. Turizam	14
2.5. Kultura	16
2.6. Tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.....	19
3. KOMPARATIVNI PRIKAZ KARLOVAČKE I ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE	20
4. UKIDANJE ŽUPANIJA ILI NE?.....	25
5. ZAKLJUČAK.....	28
6. LITERATURA	29
7. DODACI	30
7.1. Popis slika	30
7.2. Popis grafova	30
7.3. Popis tablica.....	30

1. UVOD

Republika Hrvatska administrativno je podijeljena u 20 županija. Svaka županija se dijeli u određeni broj općina i gradova, kojih zajedno ima preko 500. Bivša 21. županija - Županija Grad Zagreb sjedinjena je sa Zagrebačkom županijom 1995. godine, a 1997. Grad Zagreb je dobio poseban status.

Službena imena županija od 1997 imala su riječ "Županija" ispred naziva, a sad se ona nalazi na kraju, tj. bivša Županija Karlovačka je sada Karlovačka županija.

Županija je jedinica područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj čije područje "predstavlja prirodnu, povijesnu, prometnu, gospodarsku, društvenu i samoupravnu cjelinu, a ustrojava se radi obavljanja poslova od područnoga (regionalnog) interesa". Županija obuhvaća više prostorno povezanih općina i gradova na svom području.

U ovom seminarskom radu biti će prikazan komparativni prikaz Karlovačke i Šibensko-kninske županije. Karlovačka kao županija središnje hrvatske i Šibensko-kninska kao županija središnje Dalmacije.

Seminarski rad je podijeljen u dva kompozicijska dijela. Prvi dio odnosi se na osnovne podatke o dvjema županijama, i dvama gradovima kao središnjicama tih županija. Jako važno za komparativni prikaz je i povijest nastanka tih županija jer nastanci županija i njihova povijest je utjecala na njihov razvoj i smjer kretanja i razvitka. Tako se u prvom dijelu fokus stvara na samim počecima županija, njihovim gradovima kao središnjicama županija, te osnovnim podacima, zatim definiramo administrativnu podjelu i stanovništvo kao osnovni preduvjet za komparativni prikaz. Rad prolazi kroz gospodarstvo, kulturu, sport i umjetnost te sve segmente koji su neophodni jednoj županiji za razvitak.

Drugi dio rada odnosi se na osnovni problem u Hrvatskoj, a to je pitanje ukidanja županija ili ne, naime osnovni problem je preveliki broj županija kao takvih te preveliki broj općina koje broje preveliki broj zaposlenih te preveliki deficit i samo neodrživost. Općine, gradovi kao i županije koje se ne mogu samofinancirati iz svojih proračuna već su stavljene na teret države postaju svakodnevno sve veći problem i tzv. „teret države“, o tome se već dugi niz godina raspravlja, no pokretanje samog postupka ukidanja nosi sa sobom veliki broj pitanja, te velik pritisak od strane građana, kao i pritisak prevelikog broja zaposlenih u jedinicama područne (regionalne) samouprave koji bi samim ukidanjem gradova, općina ili županija izgubili svoja radna mjesta. Dakako složili bi se da u nekoj manjoj općini zaista nije potreban broj i do 10-ak zaposlenih, jer obujam posla nije ni približan broju zaposlenih, a samim time rashodi općine su dakako puno veći nego prihodi. Problem prevelikog broja županija, te provedbe regionalizacije je temeljni problem u RH, o kojem se zadnjih godina puno špekulira no jako malo se radi na tome. Što su stvarni razlozi toga se zna, ali se jako malo o njima govori. U ovom radu ću se potruditi približiti problem prevelikog broja županija i osnovne razloge za njihovo ukidanje.

2. OSNOVNI PODATCI O ŽUPANIJAMA

Karlovačka županija se nalazi u središnjoj Hrvatskoj. Karlovačka županija graniči s dvije susjedne države: Republikom Slovenijom i Republikom Bosnom i Hercegovinom. Administrativno, političko, gospodarsko, kulturno i sportsko središte županije je Grad Karlovac. Smješten u središnjoj Hrvatskoj na dodiru nizinske i gorske Hrvatske te Pokupja i Korduna, Karlovac je uokviren rijekama Kupom, Koranom, Dobrom i Mrežnicom. S obzirom na to da se nalazi u najužem dijelu Hrvatske, svega 50-ak kilometara udaljen od Slovenije i Bosne i Hercegovine, Karlovac ima važno prometno i gospodarsko značenje.

Grad Karlovac jedan je od rijetkih gradova koji zna točan datum svog nastanka, 13. srpnja 1579. godine, a dobio je ime po svom osnivaču nadvojvodi Karlu Habsburškom. To je ujedno početak gradnje karlovačke krajišne vojne utvrde zbog protuturske obrane. Svake godine 13. srpnja slavi se Dan grada Karlovca koji je upriličen rođendanskim balom na Trgu bana Josipa Jelačića te svečanom sjednicom Gradskog vijeća i dodjelom javnih priznanja. Zaštitnik grada je sveti Josip čiji se blagdan slavi 19. ožujka, a središnja svečanost održava se u crkvi sv. Josipa na Dubovcu – nacionalnom svetištu.

Prvu gradsku upravu Karlovac je dobio 1778. godine, a 1781. godine car Josip II dao mu je Povelju slobodnog kraljevskog grada. Karlovac je primjer grada zasnovanog prema vodećim graditeljskim zamislima svog vremena; renesansni, geometrijski pravilan lik šesterokrake zvijezde. Po obodu tvrđave je, prema urbanom rješenju sa 19. na 20. stoljeće odlučeno podići gradske palače, urediti parkove i perivoje. Tako je Karlovac tada postao i do danas očuvan kao idealni renesansni grad i istovremeno heksagonalna bastionska tvrđava s pravokutnim rasterom ulica. Upravo takvim izgledom Karlovac je rijedak u Europi.

Slika 1. Slika grada Karlovca

Izvor: <http://www.karlovac.hr/grad/zvijezda-93/93> (19.08.2016.)

Šibensko-kninska županija smještena je u sjevernoj Dalmaciji. Administrativno, političko, gospodarsko, kulturno i sportsko središte županije je grad Šibenik. Šibenik se od svih hrvatskih gradova na Jadranu ističe svojim jedinstvenim položajem u slikovitom i prostranom zaljevu na ušću rijeke Krke. Nastao kao starohrvatski castrum, utvrda ili tabor, podno tvrđave sv. Mihovila, koja i danas dominira gradom, Šibenik se prvi puta spominje 1066. godine u ispravi najznačajnijeg vladara hrvatske države - kralja Petra Krešimira IV. Šibenik, kao samorodni hrvatski grad, 1290. godine kad je uspostavljena šibenska biskupija dobiva civitet odnosno status grada.

Pogled na Šibenik otkriva jedinstveno suglasje urbane poetike grada i njegova prirodnoga okoliša. Luka, koju s otvorenim morem povezuje Kanal sv. Ante, stoljećima je pokretač razvoja pomorstva, trgovine i svekolikoga gospodarskog uzleta grada. Na ulazu u kanal smještena je najznačajnija renesansna tvrđava na istočnoj obali Jadrana – tvrđava sv. Nikole. Ona je zajedno tvrđavama sv. Mihovila, sv. Ivana i Šubićevac koje okružuju grad, simbol stoljetne nepokorenosti Šibenika, potvrđene i u Domovinskom ratu.

Šibenska katedrala sv. Jakova, građena više od stotinu godina, svjedočanstvo je upornosti, odricanja i pobožnosti generacija Šibenčana. Posebna je po mnogočemu, ne samo u hrvatskom, već i u europskom graditeljstvu: u cijelosti je izgrađena od kamena. Jedinstvena je po smionim konstrukcijskim montažama kamenih ploča i rebara i to bez korištenja ikakvog vezivnog materijala. Jedinstvena je i među renesansnim crkvama s pročeljem u obliku trolista, ali i po suglasju arhitekture i niza od 71 realističnog portreta na apsidama.

Slika 2. Slika tvrđave Sv. Mihovila u Šibeniku

Izvor: <http://www.sibenik.in/sibenik/foto-pogledajte-banj-i-tvrđavu-svetog-mihovila-iz-pticje-perspektive/28614.html> (19.08.2016.)

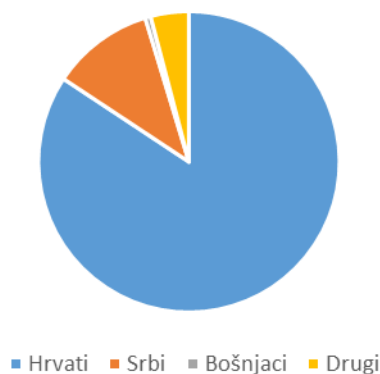
2.1. Administrativna podjela i stanovništvo

Karlovačka županija nalazi se u središnjoj Hrvatskoj i pokriva površinu od 3.622 km² te se ubraja u red većih županija od 20 koliko ih ima u Republici Hrvatskoj. Zahvaljujući svom tranzitnom, prometnom i geostrateškom položaju jedna je od najvažnijih županija: Tu je sjecište i čvorište najvažnijih prometnica koje povezuju Europu s Jadranskom obalom.

Karlovačka županija graniči s dvije susjedne države: Republikom Slovenijom i Republikom Bosnom i Hercegovinom, a u doticaju je i sa četiri županije: Zagrebačkom, Sisačko-moslavačkom, Primorsko-goranskom i Ličko senjskom županijom. U Karlovačkoj županiji živi 141.787 stanovnika (prema popisu iz 2001. godine). Obuhvaća 5 gradova: Duga Resa (12.114 stanovnika), Karlovac (59.395), Ogulin (15.054), Ozalj (7.932) i Slunj (6.096) te 17 općina: Barilović (3.095), Bosiljevo (1.486), Cetingrad (2.746), Draganić (2.950), Generalski Stol (3.199), Josipdol (3.987), Kamanje (konstituirana je 20. veljače 2004. godine.), Krnjak (2.164), Lasinja (1.938), Neretić (3.333), Plaški (2.292), Rakovica (2.623), Ribnik (583), Saborsko (860), Tounj (1.252), Vojnić (5.495) i Žakanje (3.193). Administrativno, političko, gospodarsko, kulturno i športsko središte županije je Grad Karlovac. Područje Karlovačke županije je slabije naseljeno od prosjeka Republike Hrvatska a prirodni prirast stanovništva je negativan.¹

Graf 1.:Etnički sastav Karlovačke županije

Etnički sastav Karlovačke županije

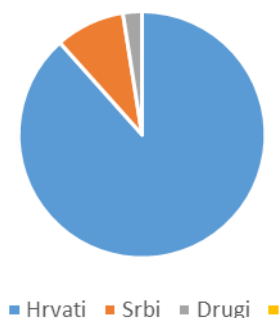
Izvor: Popis stanovništva 2011.godine, <http://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/censuslogo.htm>

¹Internet stranica Karlovačke županije <http://www.kazup.hr/o-zupaniji/opci-podaci.html>

Šibensko-kninska županija obuhvaća ukupnu površinu od 5.670 četvornih kilometara, od čega kopnena površina iznosi 2.994 četvornih kilometara na kojoj u 5 gradova: Šibeniku, Kninu, Vodicama, Drnišu, Skradinu, te u 15 općina: Bilice, Biskupija, Cijvljane, Ervenik, Kijevo, Kistanje, Murter-Kornati, Pirovac, Primošten, Promina, Rogoznica, Ružić, Tisno, Tribunj i Unešić prema popisu iz 2011. godine, živi 109.375 stanovnika. Prostor županije je duboko usječenim kanjonom rijeke Krke i Čikole, te Prukljanskim jezerom i Šibenskim kanalom. fizički razdvojen na dva dijela. Obala je vrlo razvedena s brojnim uvalama i lučicama, te s 285 otoka, otočića i nadmorskih grebena, od kojih je sedam stalno naseljenih otoka. Brojem i slikovitošću najviše se ističe kornatska skupina otoka. Zračna duljina obale iznosi 56,2 km, a stvarna 805,9 km. Grad Šibenik s 51.553 stanovnika (prema popisu iz 2011. god.) sjedište je županije.²

Graf 2.:Etnički sastav Šibensko-kninske županije

Etnički sastav Šibensko-kninske županije

Izvor: Popis stanovništva 2011.godine, <http://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/censuslogo.htm>

2.2. Povezanost županija i njihova infrastruktura

Na prostoru Karlovačke županije dotiču se različitosti prirodnih osobitosti alpskog, panonskog i kraškog podzemlja. Ljepote karlovačkih rijeka Kupe, Korane, Mrežnice i Dobre, šumovitost gorja Velike i Male Kapele, zelenilo kordunskog krša, tranzitni položaj i bogata povijesna baština trajne su vrijednosti na kojima počiva gospodarsko privređivanje i kvaliteta življenja njena stanovništva. Područje karlovačke županije od starih je povijesnih vremena najvažnije tranzitno područje Hrvatske. Od svog osnutka (1579. godine), grad Karlovac postaje strateškim, gospodarskim i prometnim središtem i stanovnicom krajiške i civilne Hrvatske, čvorištem važnih prometnica. Uz povijesne ceste Karolinu, (Karlovac-Bakar, građena 1726.-1733.godine), Josephinu (Karlovac-Senj, 1775.-1779.) i Louisianu (Karlovac-Rijeka, 1805.-1813.) Karlovac dobiva suvremenu autocestu koja povezuje Srednju Europu i podunavske zemlje s Jadranskim morem. Geografski položaj imao je veliki utjecaj na razvoj Karlovca. Posebno to dolazi do izražaja zbog geografskog smještaja Karlovca na kontaktu Panonske nizine i Dinarida, u blizini hrvatskog gorskog praga.

²Internet stranica Šibensko-kninske županije <http://sibensko-kninska-zupanija.hr/stranica/opi-podaci/70>

Važna je i činjenica da je Karlovac smješten na četiri rijeke; Kupi, Korani, Mrežnici i Dobri. Premda se danas iskorištavaju za turizam i rekreaciju, nekada su imale važnu ulogu u prometnom povezivanju, što se prije svega odnosi na prometno iskorištavanje rijeke Kupe.³

Šibenik se ističe svojim jedinstvenim položajem na obroncima brežuljaka sa sjeverne strane slikovitog i prostranog zaljeva na ušću rijeke Krke koji je kanalom sv. Ane spojen s morem. Šibensko-kninska županija ima izuzetno značajan prometni položaj: povezana je Jadranskom magistralom s priobaljem, magistralnom cestom prema Kninu i BiH, te auto-cestom ka unutrašnjosti Hrvatske. Značajna je prometnica i željeznička pruga koja vodi prema Zagrebu i Splitu. U pomorskom prometu treba naglasiti značenje šibenske luke, kao i trajektne veze s Italijom. Dobru zračnu vezu sa Zagrebom i svijetom Šibensko-kninska županija ima preko zračne luke "Split" u Kaštelima (45 km) i zadarske zračne luke u Zemunik (50 km). U Šibensko-kninskoj županiji nalaze se i dva nacionalna parka NP Krka i NP Kornati, rijeke Krka, Čikola, Krčić, Cetina, Orašnica, Kosovčica, Butižnica, jezera Visovačko, Pruklansko, Golubičko, Bjelober, Torak, Šarena jezera (Borum), Bobodolsko, Zmajev i Vransko jezero što županiju čini posebno atraktivnom za razvoj turizma.

2.3. Gospodarstvo županija

Na području Karlovačke županije posluje 3.936 poduzetnika i to: trgovačkih društava 1.414 ili 35,9%, a obrta 2.522 ili 64,1%. Promatrano po veličini prevladavaju mali poduzetnici koji čine 97,9% ukupnog broja poduzetnika. Udjel srednjih poduzetnika iznosi 1,7%, a velikih svega 0,4% ukupnog broja poduzetnika. Poduzetnici ukupno zapošljavaju 22.167 radnika. Pretežiti dio ili 66% zaposleno je u trgovačkim društvima, a preostalih 34% u obrtu. Pri tome trgovačka društva u prosjeku zapošljavaju 10,3 radnika, a obrti 3 radnika. Najveća koncentracija poduzetnika, zaposlenosti i gospodarske aktivnosti ostvaruju se u gradskim središtima Županije. Navedeno ilustriraju slijedeći podaci:

³<http://www.geografija.hr teme/stanovnistvo-i-gospodarstvo/geografski-polozej-kao-faktor-razvoja-karlovc/>

Tablica1: Koncentracija poduzetnika, zaposlenosti i gospodarske aktivnosti u gradskim središtima Županije

Gradovi	Udio u % Broj poduzetnika	Udio u % Broj zaposlenih	Udio u % Ukupni prihod	Udio u % Dobit
Karlovac	51,6	64,2	72,0	76,3
Duga Resa	10,8	9,1	5,2	4,8
Ogulin	10,4	11,5	11,9	8,7
Ozalj	6,4	4,0	4,2	4,2
Slunj	2,9	2,2	1,5	0,9
Ukupno:	82,1	91,0	94,8	94,9

Izvor: <http://www.kazup.hr/o-zupaniji/gospodarstvo.html> (19.08.2016.)

Osim u gradovima značajnije gospodarske aktivnosti ostvaruju se u općinama Žakanje, Vojnić, Draganić, Josipdol, Kamanje i Bosiljevo, a utjecaj ostalih je simboličan.⁴

U gospodarstvu Karlovačke županije ostvaruje se:

- 2,4% bruto domaćeg proizvoda Republike Hrvatske
- 1,6% ukupnih prihoda
- 1,8% dobiti
- 0,9% ukupnih gubitaka
- 2% ukupnog broja poduzetnika
- 2% ukupnog broja zaposlenih
- 2% ukupnog izvoza
- 1% ukupnog uvoza.

Prema broju poduzetnika i visini ostvarenog ukupnog Karlovačka županija nalazi se na 11. mjestu u Republici Hrvatskoj, prema broju zaposlenih nalazi se na 12. mjestu, prema ostvarenoj dobiti na 9. mjestu, prema ostvarenim gubicima na 17. mjestu.

Prerađivačka industrija, građevinarstvo i trgovina ostvaruju 85,1% ukupnih prihoda, te 79,4% dobiti gospodarstva Karlovačke županije, zajedno zapošljavaju 78% ukupnog broja zaposlenih, a sve te rezultate ostvaruje 66,5% ukupnog broja poduzetnika.

Gospodarstvo Šibensko-kninske županije usmjereno je na djelatnosti trgovine, turizma i građevinarstva te na djelatnosti prerađivačke industrije kao najznačajnije gospodarske grane. Pored vodeće aluminijske industrije u županiji postoji brodograđevna i industrija građevnog materijala, a izgrađeni su veći kapaciteti za finalizaciju proizvoda od mineralnih sirovina.

Otvaranje gospodarskih zona u svim gradovima na području županije, a posebno gospodarske zone «PODI» koja je proglašena gospodarskom zonom od županijskog značaja omogućen je brži razvoj gospodarstva a time i povećanje broja zaposlenih. Osim zone Podi, važnije poslovne zone nalaze se na području Drniša: zona Drniš i zona Radonoć, na području Grada Skradina: gospodarska zona Kosa, na području Grada Knina poslovna zona Preparandija i na

⁴<http://www.kazup.hr/o-zupaniji/gospodarstvo.html>

području Grada Vodica gospodarska zona Čista koja je uz zonu Podi prostornim planom županije naznačena kao zona od županijskog značaja.

Izuzetno značenje za gospodarstvo Šibensko-kninske županije ima razvoj turizma. Turistička ponuda još uvijek je usredotočena na obalni pojas, gdje se ostvaruje godišnje preko 5 milijuna noćenja i boravi oko 822.000 turista. Ulaganja u turističke kapacitete u zaleđu koje ima veliki turistički potencijal zasigurno će omogućiti razvoj novih oblika ruralnog turizma. Izmjene i dopune prostornog plana Šibensko-kninske županije otvorile su mogućnost ulaganja u nove smještajne kapacitete. Smještajni kapaciteti na području Šibensko-kninske županije su preko 8 000 ležajeva u hotelima, preko 40 000 ležajeva u privatnom smještaju, preko 13 000 u kampovima i više od 3 000 vozova u 12 marina.

Ulaganja u vinarije i izgradnju uljara intenzivirale su sadnju novih vinograda i maslinika. Glavna vinogradarska područja su Pirovac-Skradin-Šibenik, Knin, Drniš-Promina i Primošten. Već izrađena Studija «Plan navodnjavanja» zasigurno će dati novi impuls razvoju tradicionalne poljoprivredne proizvodnje (voće, povrće). Uz spomenute poljoprivredne proizvode Šibensko-kninska županija postala je prepoznatljiva po proizvodnji pršuta, sira i školjaka.

Dva nacionalna parka te turistička orijentacija razlog su više da Šibensko-kninska županija puno polaže na zaštitu okoliša i među prvima je izradila Plan gospodarenja otpadom, a sustavno se radi na zaštiti rijeke Krke.

Zahvaljujući dobrom geostrateškom položaju, značajnim investicijama u gospodarsku i prometnu infrastrukturu, Šibensko-kninska županija atraktivna je lokacija za ulaganja domaćim i stranim investitorima.⁵

2.4. Turizam

Karlovačka županija sa svoje tri turističke mikroregije – pokupskom, kordunsko-plitvičkom i ogulinskom turističkom mikroregijom, nakon grada Zagreba, najjača je turistička destinacija kontinentalne Hrvatske.

Županija je smještena na prijelazu iz središnje u gorsku Hrvatsku na najjužem dijelu kopnenog državnog teritorija, tzv. «Karlovačkim vratima». Posebno se pritom ističu četiri velike i izuzetno lijepe rijeke – Korana, Kupa, Mrežnica i Dobra, te mnoštvo rijeka i rječica po čemu je ova Županija jedinstvena u Hrvatskoj.

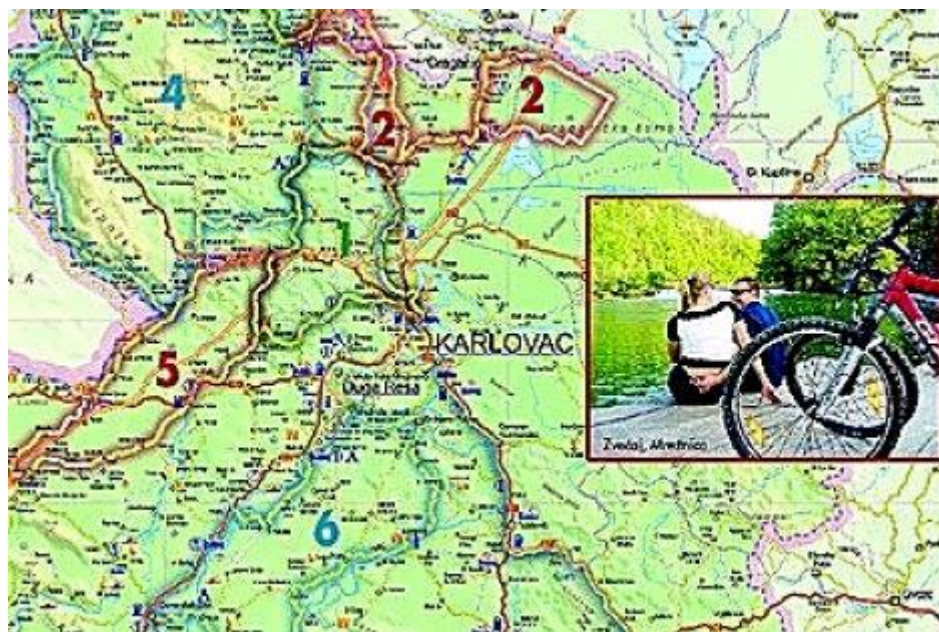
Takav položaj i prirodne karakteristike u mnogočemu određuju i mogućnosti i vrste pojedinih oblika turizma koji se na ovom prostoru razvija. Transitni turizam (uz glavne cestovne pravce), gradski turizam (vezan uz najveće gradove), aktivni turizam (biciklizam, speleologija, planinarenje, rafting, jahanje, alpinizam), lov, ribolov, kupanje u rijekama i jezerima, kulturni turizam (gradska središta, dvorci, kurije, sakralne građevine, svetišta, festivali), izletnički turizam (školske ekskurzije), ruralni turizam (turizam na seljačkim domaćinstvima, vinske ceste), bogata gastronomska i enološka ponuda (dani piva, dani vina, gastro izložbe) najprepoznatljivije su odrednice turizma Karlovačke županije

Mreža županijskih cikloturističkih staza duža je od 550 km, a uz 10 glavnih cikloturističkih staza (staza 1. Karlovac-Jaškovo-Karlovac; staza 2. Draganić-Ozalj-Draganić; staza 3. Ozalj-Vivodina-Ozalj; staza 4. Žakanje-Netretić-Žakanje; staza 5. Netretić-Bosiljevo-Netretić; staza 6. Duga Resa-Generalski Stol-Duga Resa; staza 7. Ogulin-Tounj-Ogulin; staza 8. Ogulin-

⁵<http://sibensko-kninska-zupanija.hr/stranica/opi-podaci/70>

Modruš-Ogulin; staza 9. Saborsko-Rakovica-Saborsko te staza 10. Slunj-Cetingrad-Slunj) mnogo je i manjih, odnosno kraćih cikloturističkih staza osobito na području grada Duge Rese i rijeke Mrežnice, grada Ogulina te općine Rakovica prema Baračevim špiljama i NP «Plitvička jezera».

Slika 3. Cikloturističke staze

Izvor <http://www.radio-mreznica.hr/vijesti/23-2-2007/ove-godine-snazna-promocija-zupanijskog-cikloturizma-u-inozemstvu> (19.08.2016.)

Zaštićena prirodna područja Karlovačke županije (dio NP «Plitvička jezera», Park prirode «Žumberak-Samoborsko gorje»), špiljski sustavi Panjkov potok – Kršlje, Đula – Medvedica, Baračeve špilje, Jopića špilja, Gvozdenica, Vrlovka, doline Kupe, Korane, Mrežnice i Dobre, Klek – kolijevka hrvatskog planinarstva, jezero Sabljaci te mnoge druge prirodne vrijednosti samo su mali dio onoga što stoji na raspolaganju turistima koji posjećuju Karlovačku županiju.

Šibensko-kninska županija. Središnji Mediteran, utvrđeni grad na samom moru, biblioteka povijesnih znamenja i kulture, zaštićen vapnenačkim grebenima i planinskim zaleđem, blagoslovljen s više od 300 otoka, otočića, hridi i grebena u svom akvatoriju, bogata riznica vinograda spojenih u jedinstvenu pjesmu urbanoga grada.

Kroz stoljeća maslinarstvo i vinogradarstvo su imali vodeću ulogu u cijelom šibenskom kraju, pa tako i u okolnim mjestima poput Vodica i otoka Murtera. Primošten pak od prošlosti do danas posjeduje najslikovitije i najbogatije vinograde u cijelom kraju, koji sami govore o čovjekovoj marljivosti i borbi u škrtome kraju. Godine 2009. su predstavljeni kao UNESCO-v kandidat za listu zaštićene svjetske kulturne baštine, a njihova slika je stalno postavljena u Glavnog zgradi Ujedinjenih Naroda u New Yorku, predstavljajući mukotrpn rad kroz stoljeća i borbu ljudi s dalmatinskim kamenom. Svoju autohtonost, tradicionalnost i izvorni način življenja vrednuju mjesta poput Jurlinovih dvora i Pakova sela.

U Dalmatinskoj Zagori narod se bavio poljoprivredom i stočarstvom, te tradicijskim obrtima. Grad Knin, koji je dio Zagore, bio je najmoćniji utvrđeni grad-tvrđava u Dalmaciji, te jedno od sjedišta hrvatskih kraljeva zbog odlične vidljivosti na cijelu Liburniju i Dalmaciju. Otočići Zlarin, Prvić, Krapanj, Murter, Žirje i Kaprije najbliži su šibenskoj obali, te predstavljaju mjesta bogate povijesti i kulture, mjesta prepuna poljoprivrednih površina, vinograda i ribarskih brodice. Tradicija pomorstva i ribarenja do danas se održala, a nekada je žiteljima uz ratarstvo bila jedini izvor preživljavanja. Lijepe i mirisne obale i žali ovih otoka, pucketanje drva ugrijanog od sunca i šaroliki plodovi ono su, što krasi ove divne romantične otoke.

Slika 4. Primošten

Izvor: https://scontent-fra3-1.xx.fbcdn.net/v/t1.0-9/13692721_10208908919227711_5424822686137221723_n.jpg?oh=c0be71e9455ff07669666aaa0c5bac06&oe=583F5970 (19.08.2016.)

Katedrala Sv. Jakova, uvrštena 2000. godine na UNESCO-vu listu zaštićene svjetske kulturne baštine. Danas je upravo ta građevina najznačajnija na šibenskom području, građena točno 105 godina, jedinstvenog gotičkog i renesansnog stila gradnje sa 71 glavom uklopljenom u vanjštinu, a skulpturama i mozaicima uklopljenim u nutrinu.

Od Nacionalnog parka rijeke Krke, njenog krškog okoliša, slapova i otočića Visovca, na kojem je svoje mjesto našao franjevački samostan, do kanjona rijeke Krke, gdje se nalazi najstariji pravoslavni manastir; od slikovitih primoštenskih vinograda do Nacionalnog parka Kornati, koji izgledaju poput bijelih suza rasutih po modrom moru.⁶

⁶<http://www.sibenikregion.com/hr/sibensko-kninska-zupanija>

2.5. Kultura

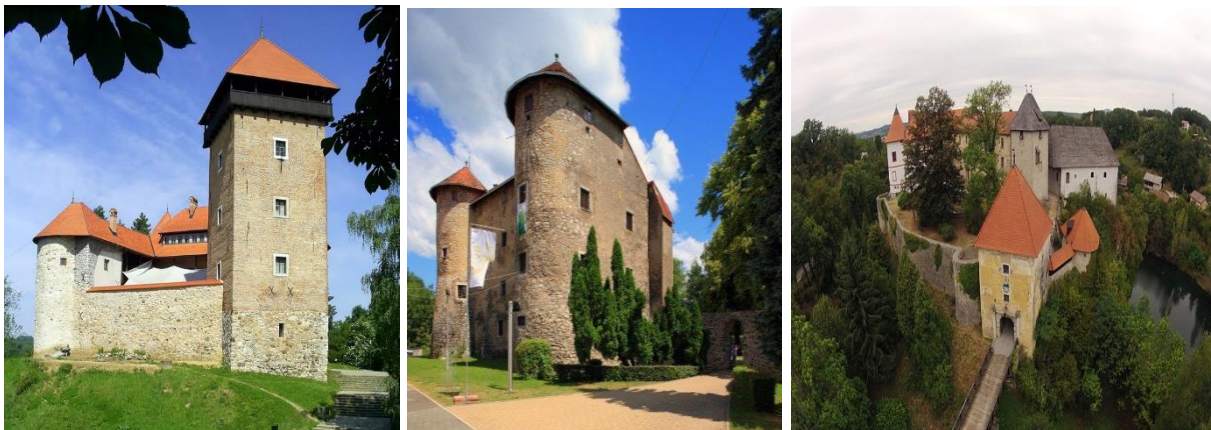
Karlovačka županija djelatnosti u kulturi financira u sklopu Programa javnih potreba u kulturi, a na temelju Poziva za predlaganje javnih potreba u kulturi koji se raspisuje svake godine. Takvim načinom financiranja otvorena je mogućnost ravnopravnog konkuriranja na sredstva županijskog proračuna svim nositeljima kvalitetnih programa i inicijativa u kulturi. Stručnu procjenu prijavljenih programa obavlja Kulturno vijeće Karlovačke županije, a sukladno Zakonu o kulturnim vijećima i Zakonu o financiranju javnih potreba u kulturi. Konačan plan korištenja sredstava proračuna Karlovačke županije za potrebe kulture na godišnjoj razini donosi Župan.

Na području Karlovačke županije djeluju sljedeće ustanove kulture:

- Gradski muzej Karlovac
- Gradsko kazalište Zorin dom Karlovac
- Gradska knjižnica I. G. Kovačić Karlovac
- Državni arhiv Karlovac
- Pučko otvoreno učilište Ogulin
- Narodna knjižnica i čitaonica Ogulin
- Pučko otvoreno učilište Duga Resa
- Gradska knjižnica i čitaonica Duga Resa
- Knjižnica i čitaonica Slunj
- Gradska knjižnica i čitaonica I. Belostenca Ozalj
- Zavičajni muzej Ozalj
- Knjižnica i čitaonica Vojnić
- Knjižnica i čitaonica Plaški.

Osnivači ustanova kulture na području Županije su jedinice lokalne samouprave, pa se i njihovo djelovanje najvećim dijelom financira iz gradskih i općinskih proračuna. U sklopu Zajednice amaterskih kulturno-umjetničkih djelatnosti Karlovačke županije djeluje preko 70 amaterskih udruga kulture, no broj ovakvih udruga na području Županije znatno je veći. Na području Županije postoji velik broj zaštićenih i preventivno zaštićenih nepokretnih i pokretnih kulturnih dobara, te arheološke baštine.

Slika 5: Stari grad Dubova, Stari grad Ogulin, Stari grad Ozalj

Izvor: <http://www.kazup.hr/o-zupaniji/kultura.html> (19.08.2016.)

Šibenik je grad bogate povijesti i suvremenih atrakcija. Osvojiti će vas znamenitostima i šarmom. Dok najstariji spomenici datiraju iz 11. stoljeća, ovaj grad koji je puni procvat doživio u kasnom srednjem vijeku, danas može ponuditi pregršt zanimljivih mjesta koje vrijedi doživjeti.

Katedrala sv. Jakova u Šibeniku je na popisu UNESCO-ve svjetske kulturne baštine. Gradila se preko 100 godina kroz 15. i 16. st. u različitim stilovima. Raniji dio je gotički, a kasniji, uključujući i kupolu, renesansni. Jedna od najzanimljivijih značajki katedrale je na vanjskoj strani, gdje je u nizu isklesano više od 70 jedinstvenih lica predstavljaju građane Šibenika iz 15. stoljeća.

Srednjovjekovni vrt skriven u dvorištu samostana sv. Lovre je bujna oaza gdje raste više od stotinjak vrsta začinskog i ljekovitog bilja, smokve, šipak i nekoliko čempresa. Vrlo je jednostavne strukture u 4 polja koja dijele dvije križne staze, a u središtu je mala fontana.

S gradske plaže Banj pruža se fantastičan pogled na stari Šibenik, a uz plažu otvorenu prije tek nekoliko godina možete zaigrati odbojku na pijesku ili se osvježiti u obližnjem baru. Najbliža pješčana plaža nalazi se nekoliko kilometara dalje u Solarisu. Bijela plaža višestruko je nagrađivana za sadržaje i kakvoću mora.

Šibenske 4 tvrđave nezaobilazne su atrakcije s pogledom koji oduzima dah. S tvrđavom sv. Mihovila izgrađenom u 11. st. počinje povijest Šibenika. 2014. je obnovljena, te je na njoj otvorena ljetna pozornica na kojoj se održavaju glazbeni i scenski spektakli. Tvrđava sv. Ivana, kao i tvrđava Barone bile su jako važne za obranu grada od Turaka u kasnom srednjem vijeku. U rujnu 2014. Bile su kulisa za snimanje scena iz 5. sezone iznimno popularne serije Game of Thrones. Tvrđava Sv. Nikole atrakcija je koja vas dočekuje na ulazu u kanal sv. Ante. Odlično je sačuvana i vrlo zanimljiva svima koji u Šibenik dolaze s mora.

Šibenski muzej smješten je u bivšoj Kneževoj palači u neposrednoj blizini katedrale. Prikazuje povijest Šibenika i Hrvatske uz mnogo multimedijских sadržaja. Cjelokupan fundus Muzeja podijeljen je na arheološku zbirku, kulturno-povijesni odjel i odjel novije povijesti. Stalni postav broji oko 150.000 izložaka.

4 bunara nalaze se na istoimenom trgu u blizini katedrale sv. Jakova. Za njihovu gradnju, kao i za prvu fazu katedrale, zaslužan je Juraj Dalmatinac. U srednjem vijeku bili su glavni izvor pitke vode u Šibeniku, a danas su atrakcija koju morate doživjeti.

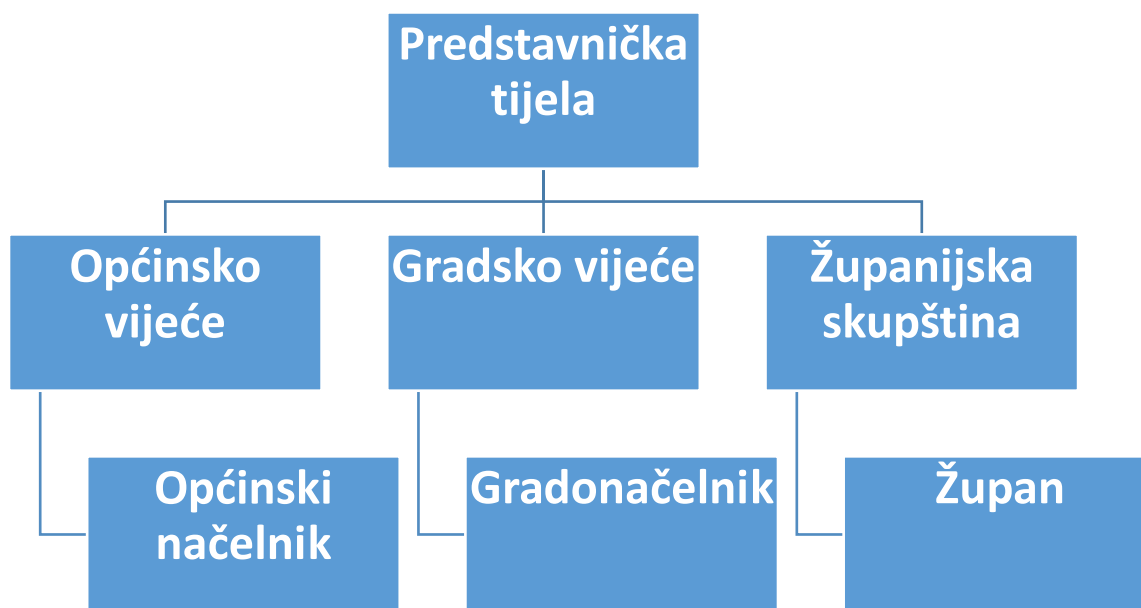
Šibenik je grad koji broji 24 crkve, 4 tvrđave i 4 bunara, najviše kamenih stuba u gradskoj jezgri u Hrvatskoj – čak 2851

Dalmatinsko selo u Solarisu vraća nas natrag kroz vrijeme. Krenite u šetnju uskim kamenim ulicama kroz Etno Selo i saznajte kako se nekoć tkalo, pravilo ulje i pekla rakija. Sve to će vam pokazati tradicionalno odjeveni majstori zanata koji rade u malim kućama i radionicama. Tradicionalne kamene kuće i stari mlinovi stvaraju zaista poseban ambijent.

Posebno je zanimljivo u ugodnom ozračju promatrati pripremu jela ispod peke, a svakako to jelo onda i kušati.

2.6. Tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Graf 3: Tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Izvor: <https://uprava.gov.hr/tijela-jedinica-lokalne-i-podrucne-regionalne-samouprave/844>

Na čelu Karlovačke županije je Ivan Vučić, dipl. ing. župan Karlovačke županije

Na čelu Šibensko-kninske županije je Goran Pauk dipl.oec župan Šibensko-kninske županije

Županijska skupština predstavničko je tijelo Županije koja donosi akte, u okviru prava i dužnosti Županije, te obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom.

Županijska skupština donosi odluke većinom glasova nazočnih vijećnika, ukoliko je na sjednici nazočna većina od ukupnog broja vijećnika Županijske skupštine.

Statut, poslovnik, proračun i godišnji obračun proračuna Županije, odluku o izboru predsjednika i potpredsjednika Županijske skupštine, odluku o izboru župana i zamjenika župana, Županijskog poglavarstva odnosno njegovih članova, te odluku o izražavanju nepovjerenja ovim tijelima, odnosno članovima tih tijela, Županijska skupština donosi većinom glasova svih vijećnika Županijske skupštine.

Na sjednicama Županijske skupštine glasuje se javno, osim ako Županijska skupština ne odluči da se o određenim pitanjima glasuje u tajnosti.

Županijska skupština Karlovačke županije ima 43 vijećnika, dok Županijska skupština Šibensko-kninske županije ima 42 vijećnika, što je za jedan manje.

3. KOMPARATIVNI PRIKAZ KARLOVAČKE I ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE

Komparativni prikaz županija će slikovito opisati sličnosti i različitosti dviju županija. Karlovačka županija se nalazi u središnjoj hrvatskoj te graniči sa dvije susjedne nam države Republikom Slovenijom i Republikom Bosnom i Hercegovinom, dok se županija Šibensko-kninska nalazi u sjevernoj Dalmaciji. Središte Karlovačke županije je grad Karlovac, županija je smještena u središnjoj Hrvatskoj na dodiru nizinske i gorske Hrvatske te Pokupja i Korduna, Karlovac je uokviren rijekama: Kupom, Koranom, Dobrom i Mrežnicom. Središte Šibensko-kninske županije je grad Šibenik, a županija se ističe svojim jedinstvenim položajem u slikovitom i prostranom ušću rijeke Krke. Iako je jedna županija „kontinentalna“ a druga „morska“ obje su smještene tako da im sam njihov položaj otvara mnogo mogućnosti ka razvoju, razvitku i napretku.

Karlovačka županija površinom pokriva 3.622 km², te broji 141.787 stanovnika, Šibensko-kninska županija površinom pokriva 2.994 km² te broji 109.375 stanovnika. Naime ako uključimo i morsku površinu Šibensko-kninske županije koja iznosi 2.676km² što je ujedno i više od njene kopnene površine, možemo reći da je Šibensko-kninska županija rasprostranjenija od Karlovačke. Broj stanovnika s obzirom na površinu u Šibensko-kninskoj županiji iznosi 36,53st/ km² dok u Karlovačkoj županiji iznosi 39,14 st/ km², što i ne čudi s obzirom da Karlovačka županija iz godine u godinu broji prirodni pad odnosno depopulaciju.

Ukupni planirani proračun Karlovačke županije za tekuću godinu iznosio je 327.705.000,00 dok je za Šibensko-kninsku županiju iznosio 129.230.000, iako ne velika razlika u površini i broju stanovnika, razlika u proračunu županije iznosi nešto više od 198.520.00. Karlovačka županija velik dio iz proračuna izdvaja za obrane od poplava kao i za saniranje štete nastale nakon poplava koje su iz godine u godinu sve veće i veće, i dok se ne nađe novac u državnom proračunu i EU fondovima za sustav obrane od poplava, Karlovačka će županija nažalost i dalje velik dio svojih prihoda davati kako bi se pokrile brojne štete koje nastaju nakon poplava.

Što se tiče etničkog sastava stanovništva u Šibensko-kninskoj županiji Hrvata ima 88,4% dok Srba ima 9,1% a ostalih svega 2,5%, u Karlovačkoj županiji sastav stanovništva je malo drugačiji i samim time što Karlovačka županija graniči sa Republikom Bosom i Hercegovinom pa je neizbježan i udio Bošnjaka. Hrvata ima 84,3% Srba 11% Bošnjaka 4,1% dok ostalih ima svega 0,6%.

Povezanost županija i njihova infrastruktura je odlična i povoljna za obje županije. Karlovačka županija od starih povijesnih vremena je najvažnije tranzitno područje Hrvatske. Uz povijesne ceste Karolinu (Karlovac-Bakar), Josephinu (Karlovac-Senj) i Louisianu (Karlovac-Rijeka) Karlovac je dobio i suvremenu autocestu koja povezuje Srednju Europu i podunavske zemlje s Jadranskim morem. Važna je činjenica da je Karlovac smješten na četiri rijeke: Kupi, Korani, Dobri i Mrežnici, premda se danas iskorištavaju samo za turizam i rekreaciju, nekada su imale važnu ulogu u prometnom povezivanju, što se posebno odnosi a prometno iskorištavanje rijeke Kupe.

Šibenska županija isto tako ima izuzetno značajan prometni položaj: povezana je Jadranskom magistralom sa priobaljem, magistralnom cestom prema Kninu i BiH, te autocestom ka unutrašnjosti Hrvatske. Značajna je prometnica i željeznička pruga koja Šibensko-kninsku županiju preko Karlovačke povezuje i sa glavnim gradom Zagrebom te središnjom Hrvatskom. Šibenska je županija za razliku od Karlovačke bogatija za pomorski promet, te tako ima dobru vezu sa susjednom nam Italijom. Karlovačka županija je svojom blizinom gradu Zagrebu dobro povezana i zračnim prometom, što se isto može reći i za Šibensku županiju, njoj je naime zračna luka Split u Kaštelima udaljena samo 45km, a Zemunik 50km.

Slika6: Karlovac/Šibenik

Izvor: <http://www.hotel-panorama.hr/?tip=stranica&id=15> https://web.facebook.com/foto.korana/?_rd=1
(19.08.2016.)

Karlovačka je županija bila bogatija i za jedan Nacionalni park a to su Plitvička jezera, no prije nekoliko godina NP Plitvička jezera pripojena su Ličko-Senjskoj Županiji, ali zato se Šibensko-kninska županija može pohvaliti sa dva NP, a to su Krka i Kornati. Bogatstvo koje pružaju 2 nacionalna parka svakako joj daju za pravo da se nazove jednom od prirodno najbogatijih županija u Hrvatskoj.

Turizam je u Šibensko-kninskoj županiji najvažniji izvor prihoda, uz ljetni turizam, županija se može pohvaliti i brojnim događanjima i manifestacijama koji su itekako interesantni mnogim turistima iz cijeloga svijeta. Bogatstvo od 2 nacionalna parka je dobar marketing i dobar pokretač turizma u županiji, iako NP Kornati ove godine broji blagi pad posjećenosti i prihoda, jedini krivac je vrijeme, bure i neverini koji nisu omogućili brojnim turistima da upoznaju predivan krajolik Šibenske županije. Karlovačka županija svoj turizam zasniva na : tranzitnom turizmu (uz glavne cestovne pravce), gradskom turizmu (vezan za najveće gradove), aktivnom turizmu (biciklizam, speologija, planinarenje, rafting, jahanje, alpinizam), lov, ribolov, kupanje u rijekama i jezerima, kulturni turizam, izletnički turizam, te na bogatoj

gastronomskoj i enloškoj ponudi. Karlovac je poznat po svojih 10 cikloturističkih staza koje pružaju mnogo mogućnosti za proširenje aktivnog turizma.

Šibenik je totalna suprotnost, jer je Šibenik turističko mjesto poznato po ljetnom turizmu, moru, plažama, suncu, Šibenik se trudi raditi na turizmu i tokom godine u zimskim, proljetnim te jesenskim mjesecima, no manja je ponuda i manje su mogućnosti, te je svakako manja i posjećenost tokom van ljetnih mjeseci. Postoje velike razlike i oscilacije u županijama središnje hrvatske i županijama sjeverne Dalmacije i Jadrana.

Središnja hrvatska tako i Karlovačka županija nema razvijen klasični turizam, pa se trudi i puno više ulaže u ostale grane turizma te razvija ostale grane turizma jer su to jedine mogućnosti za razvoj turizma u županiji. Prednost Karlovačke županije je ta što ima mnogo toga za ponuditi samim svojim geografskim položajem, te je vrlo lako za raširiti ostale grane turizma, dok s druge strane Šibensko-kninska županija je ipak nekako ograničena na ljetni turizam, koliko god se trudili razvijati i ostale grane turizma, ljudi su navikli na Dalmaciju kao ljetno odredište i smatram kako možda nisu dovoljno ni informirani o ostalim mogućnostima koje im Dalmacija a tako i Šibensko-kninska županija pružaju i tokom ostalih mjeseci u godini.

Kulturno, i povijesno su obje županije bogate, imaju svoju povijest i baštinu od pamtivijeka, i mogu slobodno reći da je vrlo teško napraviti kulturni komparativni prikaz obje županije, jer svaka ima na svoj način mnogo toga za ponuditi.

Karlovačka županija je bogata starim gradom, a i sami taj zvjezdoliki tvrđavski prostor geometrijski pravilnih i proporcionalnih ulica i trgova omeđen je sa šest peterostraničnih bastiona spojenih zemljanim bedemima (kurtinama) koje s vanjske strane prati tvrđavska graba (šanac) i koso položeni vanjski zemljani nasip (glacis, glasijs) koji omogućava dobru obrambenu kontrolu ispred tvrđave. Takav sustav gradnje bio je izraz najviših fortifikacijskih zamisli onoga vremena, a odgovarao je tadašnjoj ratnoj strategiji u kojoj je dominiralo kratkometno topništvo. Zvijezda predstavlja jedinstveni povijesni i urbani prostor i do danas je zaštitni znak grada Karlovca.

Karlovačka županija djelatnosti u kulturi financira u sklopu Programa javnih potreba u kulturi, ulaže se mnogo u kulturu, pa se tako županija može pohvaliti brojnim muzejima, kazalištem, knjižnicama, čitaonicama, učilištima i drugim. Osnivači ustanova kulture su jedinice lokalne samouprave pa se i njihovo djelovanje naj većem djelom financira iz gradskih i općinskih proračuna. U sklopu županije djeluje preko 70 amaterskih udruga kulture, a na području županije postoji i velik broj zaštićenih i preventivno zaštićenih nepokretnih i pokretnih kulturnih dobara, te arheološke baštine.

Šibensko-kninska županija, na čelu sa Šibenikom je bogate povijesti i suvremena atrakcija. Najstariji spomenici datiraju iz 11. stoljeća, a grad je puni procvat doživio tek u srednjem vijeku, danas može ponuditi pregršt zanimljivosti koje vrijedi posjetiti. Katedrala sv. Jakova je na popisu UNESCO-ve svjetske i kulturne baštine, srednjovjekovni vrt skriven u dvorištu samostana sv. Lovre je bujna oaza gdje raste više od dvjestotinjak vrsta začinskog ljekovitog bilja, smokve, i nekoliko čempresa.

Šibenske 4 tvrđave nezaobilazna su atrakcija s pogledom na grad koji oduzima dah. Šibenski muzej pokazuje povijest Šibenika i Hrvatske u mnogo multimedijalnih sadržaja. 4 bunara

nalaze se na istoimenom trgu u blizini katedrale sv. Jakova. Šibenik je samo grad koji broji 24 crkve, 4 tvrđave i 4 bunara, te najviše kamenih stuba u gradskoj jezgri u Hrvatskoj – čak 2851.

O kulturnoj baštini i razvitku kulture u današnjici u obje županije moglo bi se pisati još mnogo jer samo gradovi središnjice županija povijesno i kulturno su obogaćeni, a okolna područja i dijelovi županija svaki imaju svoju čar i svoju priču.

Što se tiče gospodarstva tu su vidljive razlike, koje prvenstveno nastaju različitim geografskim položajem, a onda i ostalim aspektima.

U Karlovačkoj županiji posluje 3963 poduzetnika, a gospodarstvo županije temelji se na prerađivačkoj industriji, građevinarstvu i trgovini. Prema broju zaposlenih i visini ostvarenog dohotka županija se nalazi na 11 mjestu, a prema broju zaposlenih na 12 mjestu, prema ostvarenoj dobiti na 9 mjestu, dok se prema ostvarenim gubitcima nalazi na 17-om mjestu.

Gospodarstvo Šibensko-kninske županije usmjereno je na djelatnost trgovine, turizma i građevinarstva te na djelatnosti prerađivačke industrije kao najznačajnije gospodarske grane. Pored vodeće aluminijske industrije postoji i brodograđevna te industrija građevnog materijala.

Kako do sada tako i u gospodarstvu razlike su vidljive na samom početku usporedbe, jer se opet vraćamo na to da Šibensko-kninska županija najveći dio svog gospodarstva temelji na turizmu, a tu je brodogradnja i ostale grane koje Karlovačka županija kao županija središnje hrvatske nema mogućnost razvijati.

Gospodarski su s godinama obje županije oslabile, te ne mogu konkurirati nekim većim županijama ili drugim regijama Europe. S obzirom na masovno zatvaranje i prodavanje tvornica koje su krasile županijska ali i Hrvatska gospodarstva to i ne čudi previše. Hrvatska je bila jaka gospodarska sila, no nakon rata su se većine tvornica zatvorile a kasnije i rasprodale, te se nažalost na njihovim mjestima nalaze brojni trgovački centri, npr u Karlovačkoj županiji to su bili, KGK, Že-Če, Kim, Jugoturbina, "Tvornica obuće Josip Kraš" te ostale.

Zahvaljujući dobrim geostateškim položajima, značajnim investicijama u gospodarsku i prometnu infrastrukturu, obje županije su atraktivne lokacije za ulaganja domaćim i stranim investitorima, da nije brojne dokumentacije i birokracije u državi vjerujem kako bi se i broj ulagača i investicija s godinama povećavao. Nažalost, opće je poznato kako je funkcionira državna birokracija i baš zbog toga se brojni ulagači odluče za manje atraktivne lokacije samo kako bi izbjegli svu birokraciju i komplikacije prilikom bilo kakvih ulaganja i otvaranja.

Prilikom komparacije ove dvije županije, dolazim do zaključka kako nedostaci jedne županije su zapravo i nedostaci i druge županije, a prednosti se razlikuju samo u turizmu jer je jedna županija u sjevernoj Dalmaciji, a druga u središnjoj hrvatskoj. Svakako bi trebalo poraditi na županijama, osuvremeniti ih, poticati ulaganja, te proširiti ponudu i predstaviti županije kao atraktivno mjesto koje je spremno ljudima ponuditi raznovrsnost.

Nažalost jedna se županija temelji samo na turizmu, dok druga pokušava bezuspješno ulagati u više stvari od jednom, i ne posveti dovoljno pažnje na sitnice kako bi se finiširalo i dovelo nešto do perfekcije.

Puno drugih država, pokrajina i regija, imaju raznovrsniju ponudu i mnoštvo toga za ponuditi kako turistima tako i svojim građanima. Kod naših županija jedino što je značajno u porastu su: pad stanovništva, migracije stanovnika, te nezaposlenost. Godinama se ne poduzima ništa po pitanju toga, mladi ljudi, sposobni ljudi pa i fakultetski obrazovani ljudi traže poslove i bolju budućnost van granica svoje države, koja bi im imala puno toga za ponuditi ali se nažalost već godinama samo govori o tome, ali ništa se ne radi po tome pitanju.

Prilikom početka pisanja ovoga rada mislila sam kako je komparativni prikaz samo uzeti podatke o obje županije i usporediti ih, no kako sam proučavala županije i ušla u bit svega shvatila sam da je to puno više od toga. Prilikom pisanja ovoga rada, posjetila sam i stranicu hrvatskog zavoda za zapošljavanje, te sam prošla kroz ponudu poslova u svim županijama i situacija za nas mlade, pa tako i mene koja ću kroz koji mjesec završiti svoje fakultetsko obrazovanje je ispod svih prosjeka, a da ne spominjem očekivanja.

Nažalost država je jedan zatvoreni krug, i svi segmenti države ovise jedni o drugima, kada bi se poradilo samo na nekim segmentima ali ne površno kao i do sada, vjerujem da bi i drugi segmenti bolje profunkcionirali, kada bi se poticala ulaganja i investicije, kada bi se smanjio problem birokracije i omogućilo ljudima da otvaraju tvrtke, da zapošljavaju i ulažu, automatski bi se poboljšala još dva segmenta, a to je nezaposlenost, i odlazak kako mladih tako i svih uzrasta iz države. Nažalost to sve ostaje samo na riječima i nadanjima kako će ipak s vremenom biti bolje.

Za mnogo toga kriv je i sam narod, jer su dosta površno shvatili svoju funkciju u svemu tome. Narod je taj koji bi trebao zahtijevati promjene, oni su ti koji bi trebali ustati iz fotelja ispred televizora i pobuniti se, najlakše je samo sjediti i očekivati promjene od onih koji su nas tu i doveli. Kako država tako i županije i općine i gradovi nekada su mogli komparirati bilo kojem gradu ili državi, bili smo atraktivni, zanimljivi, raznovrsni, gospodarski jaki, s godinama su padovi u svim segmentima sve značajniji, narod šuti, s vremena na vrijeme izađu na izbore, izaberu manje zlo od onog drugog i nadaju se da do sljedećih izbora se neće značajnije pogoršati, više nitko i ne priča o boljem sutra, samo se nadaju kako neće biti gore nego danas.

Jedna država poput hrvatske koja ima toliko toga za ponuditi, koja ima toliko neiskorištenog potencijala s godinama propada i ništa se ne poduzima po tome pitanju, neshvatljivo mi je da političari koji nas godinama vode, političari bilo kojih stranaka imaju hrabrosti izaći pred kamere i obratiti se narodu, zar nakon svega nije cinično stati pred svoje građane i iz godine u godinu obećavati a ne ostvarivati.

Zar nije žalosno da o jednoj županiji poput Karlovačke, ili Šibensko-kninske ali i ostalih jedino pozitivno za pročitati u ovom radu su prometne infrastrukture koje sežu u daleku prošlost, kultura koja je izgrađena prije mnoštvo godina i ništa više od toga.

Kada sam uzimala ovu temu očekivala sam da ću o Karlovačkoj županiji u kojoj sam provela 22 godine svoga života imati puno toga za napisati, da ću ju moći predstaviti u ovome radu kao županiju koja ima toliko toga za ponuditi, županiju u kojoj bi netko poželio živjeti, ali onda shvatim da kako godine odlaze tako su i grad i okolica utihnuli, kao da se sve ugasilo, kao da više nitko tamo ne živi, a oni koji su ostali preživljavaju. Za drugu županiju odabrala sam Šibensko-kninsku koja je moj drugi dom posljednje 3 godine, županija koja ima toliko potencijala a toliko ga je malo iskorišteno, županija kojoj je i turizam jedino na što se oslanjaju u padu, županija koja ne želi priznati ali gasi se i vjerujem da ako se nešto ne poduzme s godinama će se ugasiti. More, otoci sve će utihnuti, jer ponuda je minimalna,

cijene su gastronomske, i to je sve što se da primijetiti, toliko skrivenih ljepota, toliko mogućnosti, a toliko malo se radi na tome.

Nažalost postalo je jeftinije ali i prihvatljivije sjesti na avion i otputovati na neke daleke turističke destinacije na godišnji odmor, nego posjetiti naš Jadran, jer kod nas situacija je svugdje ista, ponude su iz godine u godinu minimalne, cijene su iz godine u godinu sve veće. Nisam protivnik visokih cijena ako nešto vrijedi platiti, sezona je mora se zaraditi, od toga ljudi žive, ali onda ostalih mjeseci van sezone uloži, napravi nešto što će privući turiste i nagodinu, jer jedno je pokretač drugoga, a ako u krugu jedna stanica ne funkcionira ni krug ne će biti savršeno zatvoren, a to je onda samo ravna crta bez ikakvog značaja.

Županije, općine i gradovi nažalost postali su dobri samo onima koji funkcioniraju po sistemu obiteljskog stabla, moj djed, tvoj stric, njegov djed, moja teta i evo posao djevojci u Šibensko-kninskoj županiji koja je završila 4 razreda srednje prehrambene škole. I tako sjediš na praksi nakon 3 godine fakulteta kraj iste te djevojke i razmišljaš o tome kako ti nemaš tu mogućnost i već unaprijed u 3-em mjesecu tražiš posao za sezonu: prodavač na štandu, konobar, čistačica, sve je bolje nego sjediti doma. Sjediš i razmišljaš čemu protekle 3 godine na faksu kada su oglasi za posao raspisani tek toliko kako bi već odabrana osoba mogla biti primjena, i znaš da bez obzira na svoje mogućnosti i kvalifikacije to nećeš biti ti, ne dok se nešto ne promjeni, a nažalost nade da će se ikakva promjena dogoditi sve su manje.

4. UKIDANJE ŽUPANIJA ILI NE?

U zadnje vrijeme, a pogotovo u predizborno vrijeme, javlja se pitanje ukidanja županija i provedba regionalizacije. Stanovništvu nisu dostupne pravovaljane informacije pa tako i nije upućeno u proces regionalizacije i zašto ga provesti ili ne provesti. Prilikom pisanja dijela rada o ukidanju županija odlučila sam otvoriti internet i vidjeti kakve on informacije može pružiti jednom građaninu koji ne zna toliko o procesu regionalizacije i zašto se taj proces počeo najednom spominjati kao bitan.

Naravno za očekivati je bilo da se pojavljuju samo članci o tome kako je ukidanje županija nepotrebno, te brojne izjave predstavnika političkih stranaka kako županije treba jačati a ne ukidati. Zanimljivo je i to kako nijedan od njih nije napomenuo koliki bi to bili gubitci za njihove stranke, a koliko bi proces regionalizacije zapravo značio za gradove, općine, stanovnike i državu. Dostupan je i članak tko bi najviše izgubio ukidanjem županija, a to su naravno političke stranke. Jedna statistička analiza prikazala je kako bi jedna od stranaka izgubila čak 11 župana, a računamo li da Župani imaju plaće veće od 15.000 kuna neto, a svaki od njih ima i zamjenike s tek nešto nižim mjesečnim primanjima to se proteže na veliku količinu novca koju je moguće uštedjeti regionalizacijom.

Županije godišnje potroše oko 3,6 milijardi kuna. Toliki su bili, prema podacima Instituta za javne financije, njihovi ukupni rashodi u 2014. godini. Prošle godine su samo tri županije, Sisačko-moslavačka, Međimurska i Karlovačka, zabilježile deficit proračuna. Najveći proračun ima Splitsko-dalmatinska županija – 430 milijuna kuna, a najmanji Ličko-senjska – 60 milijuna kuna. To su ujedno i najveća i najmanja županija po broju stanovnika. U županijskim uredima nije zaposleno puno ljudi, njih oko 1900, ali pod županijama su brojne komunalne tvrtke i javne ustanove koje zapošljavaju puno veći broj ljudi.

Neukom čovjeku ovi podatci zapravo ne predstavljaju ništa, jer bit problema je puno dublja od samog ukidanja županija ili ne. Naime procesom regionalizacije političkim strankama bilo bi vidno smanjena kontrola zapošljavanja, ali i drugih malverzacija koje se događaju u županijama. Tako na primjer do ove godine Karlovačka županija je imala gradski parking u svome vlasništvu, a od ove godine on je dat u koncesiju, ni manje ni više nego gradskoj tvrtci Mladost. To je vjerujem samo jedan od primjera kakve se stvari događaju unutar gradova i županija, samo iz razloga što određene političke stranke imaju preveliku mogućnost upravljanja bitnim djelokruzima županija. I promjena političkih stanaka na području određenih županija ne bi dovela do ničega novoga jer problem seže puno dublje nego je vidljivo.

Proces regionalizacije omogućio bi podjelu Hrvatske na 5 regija:

- Središnja Hrvatska sa sjedištem u Varaždinu
- Slavonija sa sjedištem u Osijeku
- Primorje i Istra sa sjedištem u Rijeci
- Dalmacija sa sjedištem u Split
- Zagrebačka regija sa sjedištem u Zagrebu

Slika7: Prijedlog podjele Hrvatske na 5 regija

Izvor: <http://www.hkv.hr/hrvatski-tjednik/19340-josipovic-je-pet-godina-lutao-rezultati-su-mu-porazni-a-ni-sada-ne-razumije-to-sto-govori.html>

Broj općina trebao bi u optimalnom slučaju biti oko 150, a ni u kojem slučaju ne bi trebao prijeći 300 – u tom slučaju one bi imale između 15.000 i 30.000 stanovnika¹⁰ te bi mogle poslužiti kao racionalni akteri lokalnog razvoja i osiguravanja lokalnih javnih službi. Okosnicu nove strukture lokalnih jedinica trebala bi činiti mreža urbanih centara Hrvatske, od kojih su neki zapravo vrlo male urbane jedinice. Premda postoji oko 6.750 naselja u Hrvatskoj, broj urbanih centara je vrlo mali. Spajanje postojećih malih i slabih lokalnih jedinica tako da se npr. ukine njih 10% (dakle oko 55) samo bi dovelo do njihova pripajanja

susjednim, često jednako slabim općinama i gradovima, što pokazuje da taj način »reforme« zapravo nije smislen. Njime bi se praktično samo ukinule one općine koje su osnovane u razdoblju 1992.–2010. Jasno je da pri opredjeljenju za bilo koju prosječnu ciljanu veličinu novih općina (koje se naravno mogu zvati i drugačije, naziv nije odlučan) svaka pojedina općina i ne treba, a i ne može biti upravo takva da ima prosječni ciljani broj stanovnika. Tako npr. Lastovo vjerojatno mora zadržati status posebne lokalne jedinice, premda ima vrlo mali broj stanovnika. Slično je i s nekim drugim, izdvojenim otocima, kao i rijetko naseljenim dijelovima Like i Gorskog kotara. Nove općine ne bi trebale biti manje od 5.000 stanovnika, osim iznimno, jer se upravo taj broj smatra nužnim za mogućnost obavljanja tipičnih lokalnih službi. To će biti naročito teško u slučaju nekih otoka, budući da nemaju toliko stanovnika, a udaljeni su od drugih otoka ili kopna.⁷

Vrijedilo bi zadržati dio sadašnjih županija: one bi morale biti teritorijalno reformirane, bez samouprave te bi funkcionirale kao jedinice za državnu upravu na lokalnoj razini i prvostupanjski nadzor zakonitosti lokalne samouprave, dakle kao neka vrsta upravnih okruga, upravnih jedinica za organiziranje i obavljanje poslova iz nadležnosti državne uprave. Morao bi se proširiti financijski kapacitet lokalnih jedinica, osigurati predstavništvo građana, utemeljiti Agenciju za lokalne službenike, uspostaviti jedinstveni informacijski sustav, reorganizirati državnu upravu na razinama ispod središnje te prenijeti obavljanje pojedinih poslova državne uprave na lokalne i regionalne samoupravne jedinice.⁸

Kao što je vidljivo iz priloženog, proces regionalizacije ne bi donio ništa loše građanima niti županijama kao takvima, jer regionalizacija bi poslužila najviše kao proces koji bi omogućio veću samostalnost područjima pod jačim nadzorom. Tako ne bi bila moguća zapošljavanja po sistemu obiteljskih stabala, ili prijateljskih i rodbinskih veza. Prodaja tvornica te koncesije za nepostojeća obavljanja nekih djelatnosti bile bi pod većim nadzorom, i ako se ne bi u potpunosti spriječila vjerujem kako bi se većim djelom smanjila, a i to je već napredak.

Nažalost iz svega ovoga je vidljivo da jedini gubitak regionalizacijom bi ostvarivale vodeće političke stranke koje se i protive regionalizaciji, jer kako i ne bi kad su županije glavna središta njihovih malverzacija. Nažalost dok se nešto ne promjeni po pitanju vlasti i vodećih političkih stranaka vjerujem kako neće biti ništa ni od procesa regionalizacije, koji je svakako dobar primjer kako bi Hrvatska mogla napredovati i kako bi mogla bolje organizirati svoje funkcioniranje.

⁷ Ivan Koprić: Prijedlozi za reformu lokalne i regionalne samouprave u Hrvatskoj

⁸ "Upravna znanost - javna uprava u suvremenom europskom kontekstu", autora prof.dr.sc. Ivana Koprića, prof.dr.sc. Gordane Marčetić, doc.dr.sc. Anamarije Muse, doc.dr.sc. Vedrana Đulabića i doc.dr.sc. Goranke Lalić Novak.

5. ZAKLJUČAK

Nakon pomnog istraživanja dviju županija ali i trenutnog stanja među političkim strankama u Hrvatskoj, rekla bih da je Hrvatskoj nužna promjena. Kako po pitanju vodećih ljudi, tako po pitanju trenutnog stanja u lokalnoj, područnoj i regionalnoj samoupravi. Jedini i trenutni zaključak je da se na državi kao takvoj treba još puno raditi kako bi napredovala, samim napredovanjem države napreduju i svi njezini dijelovi. Ljudi često zaboravljaju da je država sve ono unutar njenih granica, uključujući: ljude, planine, rijeke, gore, jezera, otoke i more. Država su najmanje oni koji su ju doveli u ovo stanje, jer Hrvatska je država koja ima toliko bogatstva i toliko toga za ponuditi, a toliko je malo iskorištena. Da li su krivi ljudi koji ju vode, ili građani koji sve to gledaju a šute, sada nema smisla raspravljati, jasno je samo da se nešto mora promijeniti. Komparativnim prikazom županija vidljivo je samo kako su to dvije županije koje imaju toliko mogućnosti, toliko kapaciteta i toliko neiskorištenih potencijala, a pitanje zašto i dalje ostaje visiti u zraku. Puno pitanja a toliko malo odgovora, i tako već godinama, a napredak slab i gotovo nevidljiv. Kada nekome daš toliko mogućnosti, kapaciteta i potencijala a on ih ne iskoristi, ne može se onda reći da radi u interesu države, u interesu građana. Jer svaka ta ne iskorištena prilika je manje radnih mjesta za građane, manje mogućnosti za napredovanje, manje nade za sve nas koji završavamo fakultete i prva nam je postaja zavod za zapošljavanje, a trebalo bi biti obrnuto, toliko mladih i sposobnih ljudi, toliko mladih punih potencijala, puni elana, a njihovo znanje, mudrost i ideje ostaju nažalost samo ne iskorištena prilika. Ne ide na dobro, a o tome se šuti, tako iz godine u godinu, ljudima se servira samo ono što političke stranke žele da čuju, i tako u krug, a zatvoreni krug je dobra opcija samo kad sve komponente funkcioniraju, što kod nas dakako nije situacija.

6. LITERATURA

1. "Upravna znanost - javna uprava u suvremenom europskom kontekstu", autora prof.dr.sc. Ivana Koprića, prof.dr.sc. Gordane Marčetić, doc.dr.sc. Anamarije Muse, doc.dr.sc. Vedrana Đulabića i doc.dr.sc. Goranke Lalić Novak.
2. Javna Uprava, nastavni materijali
3. www.academia.edu/11163744/Regionalizacija_Hrvatske
4. <http://www.jutarnji.hr/globus/prof.-dr.-sc.-zoran-klaric-ukinuti-zupanije-nepotrebno-je-i-stetno-%E2%80%93-u-europi-to-nitko-ne-radi/92284/>
5. <http://www.kazup.hr/>
6. <http://www.karlovac.hr/>
7. <http://www.sibensko-kninska-zupanija.hr/>
8. <http://www.sibenik.hr/>
9. USTAV REPUBLIKE HRVATSKE ("Narodne novine" br. 56/90, 135/97, 8/98 –pročišćeni tekst, 113/2000, 124/2000 –pročišćeni tekst, 28/01, 41/01 –pročišćeni tekst, 55/01 –ispravak)
10. ZAKON O LOKALNOJ I PODRUČNOJ (REGIONALNOJ) SAMOUPRAVI ("Narodne novine" br. 33/01, 60/01 –vjerodostojno tumačenje, 129/05, 109/07, 125/08 i 36/09)
11. ZAKON O PODRUČJIMA ŽUPANIJA, GRADOVA I OPĆINA U REPUBLICI HRVATSKOJ ("Narodne novine" br. 86/06, 125/06, 16/07, 95/08 i 46/2010)
12. ZAKON O IZBORU ČLANOVA PREDSTAVNIČKIH TIJELA JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE ("Narodne novine" br. 33/01, 10/02, 155/02, 45/03, 43/04, 40/05, 44/05 –pročišćeni tekst i 109/07)
13. ZAKON O IZBORIMA OPĆINSKIH NAČELNIKA, GRADONAČELNIKA, ŽUPANA I GRADONAČELNIKA GRADA ZAGREBA ("Narodne novine" br. 109/07 i 125/08)

7. DODACI

7.1. Popis slika

Slika 1. Slika grada Karlovca	7
Slika 2. Slika tvrđave Sv. Mihovila u Šibeniku.....	8
Slika 3. Cikloturističke staze	15
Slika 4. Primošten	16
Slika 5: Stari grad Dubova, Stari grad Ogulin, Stari grad Ozalj	17
Slika6: Karlovac/Šibenik.....	21
Slika7: Prijedlog podjele Hrvatske na 5 regija.....	26

7.2. Popis grafova

Graf 1.:Etnički sastav Karlovačke županije	9
Graf 2.:Etnički sastav Šibensko-kninske županije	10
Graf 3: Tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	19

7.3. Popis tablica

Tablica1: Koncentracija poduzetnika, zaposlenosti i gospodarske aktivnosti u gradskim središtima Županije	12
---	----